

Sylvia Linnansaari - kansakoulunopettajan ja isänmaan kutsumus

NAISTEN ÄÄNI

Suomi
Finland
100

Lapsuus Vetelin Apteekissa

Sylvia Bökmanin isä oli apteekkari Gustaf Adolf Bökman (1861-1921) ja äiti klaveerinsoittaja ja laulaja Märtha Aurora Mechelin (1872-1954). Lapsia syntyi yhdeksän, joista kaksi kuoli pieninä. Joen törmällä sijaitseva apteekkirakennus pihoineen käsitti puutarhan marjapensaineen ja juureksineen sekä tilaa lampaille.

Koska Vetelissä ei ollut omaa lääkäriä, apteekkari toimi osittain lääkärinä. Sylvian äiti Märtha soitti pianoa ja lauloi erinomaisesti esiintyen kirkossa ja juhlatilaisuuksissa. Isän sisko Wilma-täti vastasi taloudesta ja hoiti myös lapsia. Lapsuus oli luonnon, eläinten ja musiikin parissa onnellinen lukuun ottamatta sotaa, joka kosketti myös tätä perhettä.

Koska Vetelissä ei ollut yhteiskoulua, lapset kävivät koulua Kokkolan Suomalaisessa yhteiskoulussa. Matkan vuoksi asuttiin oppilasasuntolassa. Onnellinen lapsuus ja nuoruus loppuivat apteekkari-isän kuolemaan Sylvian ollessa 14-vuotias. Isä kuoli hänen syntymäpäivänään eikä Sylvia tämän jälkeen kyennyt iloitsemaan omasta syntymäpäivästään.

Jyväskylässä ja Jyväskylän seminaarissa.

Bökmanin leski lapsineen muutti Jyväskylään Pitkällekadulle. Perheessä arvostettiin sivistystä ja naisten koulutusta. Vanhin

Bökmanin Wilma-täti ja lapset Vetelissä, Sylvia Bökman oik. takana

Lotta Sylvia
Satupyökki
Muuruejärven jäällä

sisko Katri koulutettiin sukulaisten luona Helsingissä apteekkariksi. Koska varallisuutta ei ollut, lapsista Sylvia samoin kuin Kerttu-sisko päättivät mennä Jyväskylän kansakoulunopettajaseminaariin motiiveinaan lyhyt koulutus ja työpaikka. Molemmat valmistuivat kansakoulunopettajiksi 1927.

Lisäopintoina Sylvia suoritti kotitalouskoulun, sielutieteen, kasvatustieteen, moraaliopetuksen, kasvatustieteen historian ja yleisen opetuksen luennot, ranskan ja englannin alkeiskurssit, musiikkipedagogiset kurssit sekä hiihdonopetuskurssit.

Seminaariopintojen opit ja materiaalit olivat käytössä tulevana opettajavuosina. Yhteydet seminaarilaisiin eivät kadonneet. Jyväskylän seminaarin 1863-1937 juhlassa Jyväskylän yliopistossa Sylvia Linnansaari piti 1982 pääjuhlan tervetuliaispuheen.

Opettajana Huopanan koululla 1928-1949

Sylvia Bökmanin ensimmäinen työpaikka oli Ylihärmän kirkonkylässä yläkoulun naisopettajan puolen vuoden viransijaisena, sitten toinen puoli vuotta Utrassa. Kolmas viransijaisuus oli Viitasaaren Huopanan koululla, josta tuli vuonna 1929 hänen vakituinen työnsä vuoteen 1949 saakka (lukuun ottamatta sodan lottavuosia).

Ensimmäiset vuodet olivat raskaita. "Mikä on kamalinta maailmassa? Se että väsy itseensä!! Minkälaista elämä oikein on? Siitä ei päässe mihinkään selvyteen. Ja mitä enemmän kaikkea ajattelee, sitä väsyneemmäksi käy mieli. Silmäni ovat myös ruvenneet väsymään, silmäkuoppia pakottaa ja päätä rupeaa jomottamaan, jos vähänkin pränntti on pienempi. Hermostuttaa ihmisten vetelyys, juoruilunhalu, lasten kurittomuus."

Sylvian motto kuitenkin vuonna 1934 oli: "Raskaan taakan alla voimat varttuvat". Epäkohtiin koululla hän puuttui välittömästi. "Viikolla minulla oli surua pojista. He olivat kiusanneet uskovaista, herttaista poikaa, jonka terveys oli hyvin heikko. Poika itki ja tuli sairaammaksi. Puhuin pojille ankarasti ja sanoin etteivät he voi sovittaa pahaa tekoaan kuin Jumalan kanssa, sillä toisen mielen pahoittaminen, sairaan mielen pahoittaminen on rikos viidettä käskyä vastaan. Pojat ottivat asian niin sydämelleen, että pyysivät heti anteeksi. Vein poikien anteeksipyyntönsä kiusatun pojan kotiin. Ja ihme, kun poika sitten jaksoi tulla kouluun, kuulin omin korvin miten pojat pyysivät anteeksi kiusaamaltaan pojalta. Ei mikään ole opettajalle suurempiarvoista!"

Eversti Erkki Nordberg ohjentaa Sylvia Linnansaarella tammenlehvän Sukunimi

Linnansaari (synt. Bökman, suom. Satupyökki) Etunimi

Märtha Sylvia Synnyinaika

26.5.1907 Synnyinpaikka

Veteli Kuolinaika

27.12.1997 Kuolinpaikka

Helsinki

Vuosi 1936 oli surun vuosi. "Kuolema on käynyt yli ihanan maan. Sieluni yllä leijaa harmaa niljainen usva ja uhkaa tukahduttaa kaikki, kaikki. Nytkin on kesä, tosin syyskesä – ennenhän olivat kaikki vuodenajat yhtä ihania. Luonto on sama kuin ennen: järvi yhtä ihana tyvenenä, taivas seesteinen, värien kylliys sanoinkuvaamaton, mutta Sydän on väsynyt ja vanha. Mikään ei ole mitään, vain pettymys, tuska ja uupumus ovat todellisuutta".

Sylvia menetti sekä nuoruudenaikaisen rakkaan ystävänsä että dobermankoiransa Boyn. Hän kirjoitti: "Tänään laitoin uskollisen koirani arkkuun. Peitin kukkasin, kyynelin ja syyslehdin uskollisimman, ritarillisimman ja uljaimman ystäväni viimeiseen leposijaansa. Samaan arkkuun kätkin viimeisen valoisan nuoruudenuskoni ihmisiin. Sähköäkään ei tullut tänä iltana. Minulla on vain pieni kynttilän tuikku, joka pian sammuu. Ulkona myrskyää ja ryskää. Olin Suolahdessa opettajainkokouksessa. Itkua nieleskellen sinne menin. Kokous oli kyllä ihana, vaikka en tiedä, onko kukaan opettaja ennen ajatellut kokouksessa yli kaiken koiraansa ja itkenyt sydämessään sitä."

Kirjailija, soturi, ajattelijanero ja kaukonäkiä luutnantti Uotila tuli vierailulle Huopanaan. Hänen käyntinsä muodosti yhden käännekohdan Sylvian elämässä. Elämänusko palasi: "Pois omat huolet, omat pettymykset ja harhat. Tilalle ehyesti ja kokonaan: Isänmaa. Avioliitto, kaikki on tästä lähtien vain isänmaata varten. Kyllä olenkin ollut raukka! Minun pitäisi laittaa itselleni ruoska, jolla saisin suomia itseäni toivottomuuden ja uupumuksen tullen. Suuret tehtävät odottavat jokaista isänmaallista suomalaista. Eikö se ole enemmän kuin kylliksi, sitä hän vain olen lapsesta asti toivonut ja sitä varten itseäni valmistanut, nytkö uupuisin, kun olen lähempänä tehtävääni kuin koskaan. Voi ihanuus näitä avartavia, ihmeellisiä päiviä."

Näitä vuosia ja työtä Sylvia sittemmin kaipasi ja arvosti kuolemaansa saakka. Koulu toimi koko kylän keskuksena. Sylvia aloitti ilmaisen kouluruokailun oppilaille talkoovoimin. Kunnia-asia oli vuosittaiset käynnit jokaisen oppilaan kotona.

Noina aikoina myös koulutoimentarkastajat tarkastivat koulujen opetusta. Tarkastajista Sylvia, joka oli vuonna 1935 suomentanut nimensä muotoon Satupyökki, kirjoitti: "Yli kaiken oli kuitenkin ylitarkastaja Vartia. Häntä ihailin ja pelkäsin jo seminaarissa. Kauhukseeni huomasin seisovani hänen edessään. Täytyi puhua jotain. En elämässäni ollut voinut kuvitella, että kouluhallituksen ylitarkastaja on niin ihana. Mahtoikohan tarkastaja Vartia aavistaa, mikä lohtu ja mielenreipastaja hän suhtautumisessaan ja arvioissaan oli minulle. Hän oli Jumalan lähettäjä. Hän ei hellittänyt

ennenkuin olimme panneet peukaloa siitä, että tulen kouluhallituksen järjestämälle liikuntakasvatuskurssille. Näkiköhän hän, että minulla oli itku kurkussa. Olikohan hän niin hyvä ihmistuntija. Tapaamisemme ei ollut ohimenevä harha, se oli uutta elämänuskoa antava tähdenlento.”

Sylvia Satupyökki toimi monissa luottamustehtävissä: kansakoulun johtokunnan sihteerinä, johtajaopettajana, opettajayhdistyksen sihteerinä ja varapuheenjohtajana, köyhäinhoidon kaitsijana, lottakyläosaston puheenjohtajana, tyttötyön johtajana. Hän hoiti kyläkunnan kirjastoa, johti hengellistä kuoroa ja laulajaisia, johti naisvoimisteluseuraa Helsingin suurille voimistelujuhille. Liikkuminen oli tuohon aikaan hidasta. Kirkonkylän ja pitäjien väliset matkat olivat kymmeniä kilometrejä ja ne tehtiin ilmoista riippumatta hevosella, polkupyörällä, veneellä tai kävellen.

Päiväkirjoista löytyy usein lause:”Päivät menevät kuin unessa. Olen väsynyt, kuten aina.” Sieltä löytyy myös lauseita: ”Terelän koulun vihkiäiset. Säestin ja olin muutoinkin kanttorina juhlissa. Harmooni oli kamala, muuten siellä oli kovin herttaista. Ihmiset, ihan tuntemattomatkin, tulivat kättelemään ja kyselemään, mitä kuuluu. Kirkkoherran tapaaminen oli kuitenkin suuriarvoisinta.” ”Jatkotunnit alkoivat ja lapset olivat sanomattoman suloisia: puhtaita piirteitä ja viattomia silmiä.”

Kylä oppilaineen arvosti opettajaansa. Tallella on kirja oppilailta, jonka sisällöstä alla muutama (kirjassa kauniilla käsialalla kirjoitettu ja kuvitettu) suora lainaus. ”Opettajalle: On muistoja joita aika, eikä vuodet viedä voi. On muistoja joiden taika, ijät kaikki sielussa soi, muistot mi opettajasta jäi.” ”Opettajalle: Kiitos, rakas opettaja kaikesta työstänne koko kouluajaltani.”

Sylvia Linnansaari kutsuttiin myöhemminä vuosina aina koulun juhliin. Koulun historiallinen tuon ajan arkisto kuvineen on myös hänen aikaansaamaansa.

Sairaanhoitajaharjoittelijana, lääkintälottana, valistusneujana sekä valistus- ja huoltotehtävissä rintamalla 1939-1943

Sylvia Bökman toimi aluksi pikkulottana ja talvisodan aikana Satupyökkinä opettajan tehtävistä virkavapaalla lääkintälottana Taipaleen kenttäsaaralassa, Lotta Svärd Sisä-Suomen piirin valistusneujana (1941), lääkintälottana 23. osastossa (Kiuruvesi-Kontupohja 1941-1942) ja lottajärjestön valistus- ja huoltotehtävissä (1942-1943). Hänelle myönnettiin Talvisodan muistomitali, Taipaleen risti, Jatkosodan muistomitali, Kiilan muistoristi, Lotta Svärd ansiomitali ja

Vapaudenmitalit 2 sotamarsalkka Mannerheimin allekirjoituksella.

Sylvia Satupyökki kirjoitti sotakokemuksensa pieniin vihkoihin kuorma-autojen lavoilla ja rintamien majoituspaikoissa. Niissä kerrotaan matkoista, joiden päämäärää oli tuntematon. Ei tietoa, mihin joutuu, missä nukkuu, mitä syö ja milloin pommit tulevat. Hän kuvasi myös luonnon kauneutta, kukkia ja ihmisten hyviä tekoja toisiaan kohtaan. Oma tehtävä on vankkumaton: isänmaan puolesta sotilaiden rohkaiseminen ja auttaminen. Alla on joitakin otteita vihkoista.

”Suomen taivaalle rupesi nousemaan mustia pilviä idästäpäin. Lokakuun alkupäivinä kutsuttiin miehet kertausharjoituksiin. Lotille alkoi myös työ, kiireellisempi kuin ennen. Ja niinpä Kivijärven lotatkin ottivat käyttöön ne sota-aseet, jotka Jumala on naisen käteen pannut: nim. neulan, sakset, sukkapuikot, ompelukoneet ym. Reserviläisten perheistä ruvettiin huolehtimaan. Siirtoväkeä saapui. Lotat huolehtivat siirtoväen majoituksesta ja muonituksesta. Pantiin toimeen keräyksiä – myös sotasairaaloita varten. Uskon, että sadattuhannet miehet ovat tämän sodan aikana oppineet antamaan arvon lotan ja naisen työlle. Jokainen lotta on saanut näyttää intonsa, toimintansa ja isänmaallisen mielenlaatunsa. Ja ilolla on saanut panna merkille, että vielä löytyy tosi rakkautta ja uhrautuvaisuutta isänmaan hyväksi niin miehen kuin naisenkin sydämessä tässä maassa.” (1939)

” On ollut ihania ilmoja ja illalla kaunis kuutamo. Iltahartauden jälkeen saan kuunnella kuunnelmia päivän osakunnan 300-vuotisjuhlista. Rakas valkotukkainen Heikki Klemetti siellä johtaa vanhaa ylioppilaslaulua. Voi näitä onnellisia ihmisiä, jotka ovat saaneet kasvaa Suomen historian suurimpana aikana. Maastopäivänä kävelimme lottien luona ihan väsyksiin asti poimien rentukoita tuoden koivun oksia maljakoihin. Ylioppilasjoukon parhaimmisto seisoo nyt joukkueen johtajina, komppanian päälliköinä Karjalan karuissa syvästi tietoisina suuresta tehtävästään. Useimmiten olen hurmahenkinen tällä matkalla, sillä ihmiset eivät ole niin suurenmoisia rauhan ajan arkielämässä kuin sodan hirvittävässä koettelemuksissa ja kärsimyksissä. Tällaisena raskaana aikana saa syvästi tuntea, että henki voittaa aineen. Voi jos vain kaikki saisivat sen armon Jumalan edessä, että hän kirkastaisi tämän, silloin olisi käyty sotaa siunaukseksi kansamme tulevaisuudelle. Silloin nousisi rakas maani verestä ja tuhkasta kirkastuneena suureen tehtävään, mikä sitä odottaa.” (Flooran päivänä 1943)

”Tänä aamuna paukkuivat pommit. Yhdeksän ikkunaa särkyi talostamme. Olin juuri kampaamassa tukkaani, kun rytinä tuli ja lotat olivat juuri lähteneet aamukävelylle. Kun ikkuna tuli sisään huoneessani, menin käytävään katsomaan, mitä lotille,

jotka vielä olivat talossa, kuuluu. Taasen rymähti. Menin huutelemaan tytöille käytävälle sirpalemuusiin. Tytöt olivat olleet sairaalan aidan vieressä, nähneet koneet ja pommien putoamisen. Eivät he silti pelästyneiltä näyttäneet. Reippaita, rakkaita tyttöjä – ajattelin. Erääseen miesten asuntolaan täysosuma, talo meni plittaan ja paloi sitten. Kymmenestä miehestä yksi kuoli, invalidi, jolla oli puujalka ja käsi ja toiselta mieheltä meni molemmat jalat poikki, muut pääsivät säikähdyksellä. Kun kaikki oli rauhoittunut – aamuhartaudemme oli harras. Istuin näppäilemään pianiinostani rakkaita laulujani ja hyräilin hiljaa.” (8.6.1943. Karhumäen lottakoululla)

Kenttäsairaalassa työskennellessään Sylvia otti tehtäväkseen huolehtia pahoin haavoittuneiden amputoitujen käsien ja jalkojen hautaamisesta. Hän halusi haudata ne hartain ja kunnioittavin mielin. ”Lemmikkiristi on aina kaulallani. Sen kauneutta ihailen yhä uudelleen ja uudelleen. Miten katkeran rakas muisto on se minulle. Siellä on polku ja tie jota kutsutaan pyhäksi tieksi. ”

Sylvia Satupyökki meni naimisiin 1941 pastori Pauli Linnansaaren kanssa. Vihkiminen pidettiin rintamalta saadun molempien loman aikana Jyväskylässä Sylvian perheen kodissa Pihlamökillä. Paikalla olivat vain vanhemmat ja sisarukset ilman Paulin isää (mm. Kiuruveden säästöpankin rakennuksen suunnitellut rakennusmestari Pekka Lind), joka oli kuollut 32 vuotiaana. Huopanassa 1946 syntyi ensimmäinen lapsi – tyttö Floora, joka ei elänyt päivääkään. Suru oli musertava. Tytär Päivi syntyi Huopanassa 1947.

Kivijärvellä 1949-1955

Sylvia Linnansaari olisi halunnut jäädä edelleen rakastamaansa työhön ja kylään Huopanaan, mutta hän joutui muuttamaan Kivijärvelle, kun Pauli Linnansaari valittiin sinne kirkkoherraksi. Lähtö oli vaikea. Viimeinen näky Huopanasta oli ”Suomen lippu koivujen keskeltä. Se rakkain ja kallein kotimaan symboli.” Mutta mikä olikaan ensimmäinen näky Kivijärveltä: ”Valkea pappila ja sen pihalta tervehtivä Suomen siniristolippu koivujen keskeltä.”

Pihalle oli kerääntynyt seurakuntalaisia vastaanottoseremoniaan. Tavaroiden joukosta kannettiin sisälle saliin lapsuudenkodin piano. Vanha kanttori tuli sanomaan: ”Olen käynyt kodissanne Vetelissä, nähnyt siellä tuon pianon ja kuullut äitinne soittavan ja laulavan.” Sylvian väsymys alkoi kääntyä virkistykseksi.

Kivijärven vuodet olivat työntäyteiset. Lapsista Heljä syntyi 1949 ja Paavo 1951. Sylvia Linnansaari toimi kirkonkylän

yläkoulun viransijaisena ja väliaikaisena opettajana. Toimielias kirkkoherra Pauli Linnansaari kehitti Kivijärven seurakuntaelämää, sivistys- ja raittiustyötä, nuorisotyötä ja diakoniatyötä. Hän oli sankarihautatoimikunnan ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton raittius- ja nuorisotyölautakunnan puheenjohtaja ja Pelastakaa Lapset ry:n asiamies.

Pauli Linnansaari teki pitkät työmatkat veneellä, polkupyörällä ja jalkaisin. Tukenaan ja apunaan hänellä oli vaimonsa, jonka aloitteesta perustettiin kunnankirjasto. Sylviallakin oli useita luottamustoimia: kansakoululautakunnan sihteeri, kirjaston johtokunnan ja Punaisen Ristin osaston puheenjohtaja, opettajayhdistyksen johtokunnan jäsen, diakoniatyöseuran johtaja, sankaripatsastoimikunnan jäsen. Sylvia valittiin ainoana naisena kunnanvaltuustoon. Hän lauloi kirkkokuorossa ja säesti tilaisuuksissa.

Kivijärven järven rannalla sijaitseva pappila oli ihanteellinen paikka perheen elää. Pappilan rantaan rakennettiin Paulin piirtämä sauna: Kivilaituriin hän haki kivet puretun navetan pohjalta ja pelloilta. Pappilan leivintupa muutettiin seuratuivaksi. Rakennettiin puutarha. Linnansaaret rakastivat luontoa, kalaista vesistöä ja omenapuutarhaa kukkineen ja kasveineen.

Perheeseen otettiin asumaan Venäjältä paennut emigrantti Vera Grigorieva, joka oli myös lasten ystävä valokuvaten tapahtumia ja jonka lempinimi oli Valo-täti.

Yhdessä Sylvia ja Pauli Linnansaari auttoivat ihmisiä sekä jakoivat seurakuntalaistensa murheita ja iloja. He keräsivät lahjoituksia seurakunnalle. Pauli järjesti 24 hyllymetriä historiallista kirkon arkistoa sisältäen vaimonsa kanssa kootun albumin seurakunnan tapahtumista vuosilta 1940-1955.

Muuruvedellä 1956-1961

Muutto Muuruvedelle ei taaskaan ollut helppo. Sylvia oli pohjalainen siinä missä muuruvetiset savolaisia. Heidän tapansa puhua ja ajatella olivat erilaisia.

Pappilassa oli remontti ja perhe asettui aluksi vanhalle koululle. Pappilan ympäristö oli huonosti hoidettu. Vuosien varrella siitä tuli mahtava kukkapuutarha, sillä sekä Sylvia että Pauli olivat taitavia ja käyttivät kaiken liikenevän aikansa puutarhan laittamiseen. Pihalle Pauli ja kunnan suntio rakensivat lapsille leikkimökin ja keinun. Talossa oli kissoja. Lemmikkinä oli myös kesy variksenpoikanen, jolle Paavo-poika syötti lusikalla kaurapuuroa. Ja naapureissa oli lehmiä ja

hevosia. Ranta oli lähellä. Siellä pestiin pyykit, kalastettiin ja soudettiin veneillä.

Muuruvedeltä ei aluksi tahtonut löytyä Sylvialle opettajan töitä. Lopulta hän sai väliaikaisen miesopettajan paikan ja kansalaiskoulun yleisaineiden tuntiopettajuuksia 1957-1961. Kansalaiskouluun ei kukaan tahtonut tulla laiskojen ja haluttomien poikien vuoksi. Sinne hänet palkattiin. Palkasta vähennettiin 10 prosentin epäpätevyyslisä, koska kyse oli miesopettajan tehtävästä ja hän oli nainen.

Luokassa oli 23 poikaa ja 16 tyttöä, yhteensä 39 oppilasta luokilta 5-7. Edes vihkoja ei johtajaopettaja antanut riittävästi. Sylvia Linnansaari kirjoitti kirjeessään vanhalle opettajaystävälleen: "Kysypäs arvoisalta puolisoiltasi Tarkastajana, voiko pätevä olla epäpätevä? Olen niin vihainen hengessäni, että täytyy kirjoittaa jollekin. Vuosikausia on Suomen koulussa maksettu täyttä palkkaa kaikenlaisille penikoille, kun he vain ovat olleet maskuliineja ja olkoot he sitten tehneet mitä tahansa. Tälläkö asiat muka parannetaan, että pätevät naisopettajat pannaan epäpäteviksi. Tämä on jo oikeudenmukaisuus-herjausta. Aiemmin olen opettanut pojille voimistelua 21 vuotta ja luulenpa pärjääväni niille nykyaikaisille liikunnan liehtojille. On aivan käsittämätöntä nuo mies- ja naisopettajien paikat erikseen. Eivätkö tarkastajat ole nähneet, että naiset pystyvät hoitamaan asiat yksin. Vai onko miehuus Suomessa jo niin matalalla, että sitä pitää näinkin pönkittää." Sylvia Linnansaari hoiti työn ja voitti poikien luottamuksen – "epäpätevänä"!

Muuruveden pappilassa pidettiin ompeluseroja ja seuroja sekä piispantarkastus piispa Eino Sormusen kaudella. Siitä tuli mahtava Sylvia Linnansaaren organisoima juhla. Oppilaat reunustivat kunniakoivukujaa kirkosta pappilaan. Seuroja ja ompeluseuroja pidettiin sekä erilaisia juhlatilaisuuksia. Sylvia toimi myös vt. kanttorina jumalanpalveluksissa ja kinkereillä, rippikoulun opettajana tarvittaessa, kirkkoherranviraston tehtävissä, seurakunnan naistoimikunnan puheenjohtajana, Sotainvalidien veljesliiton naisjaoston puheenjohtajana sekä kansakoululautakunnan ja kansakoulun johtokunnan jäsenenä.

Kirkkoherra Pauli Linnansaari valittiin Kuopion tuomikirkkoseurakunnan asessoriksi. Tuota kautta samoin kuin julkaisujensa, erityisesti julkaisun *Uskonnolliset ahdistukset ja sielunhoito* vuoksi hänet kutsuttiin 1961 uuteen tehtävään Suomen Kirkon Sisälähetysseuran seurakuntatyön johtajaksi. Muutto Helsinkiin oli edessä.

Helsingissä 1961-1997

Muutto Helsinkiin oli ongelmia täynnä. Luvatus asunnon remontti ei ollut valmis. Helsingin liikenteessä liikkuminen oli hankalaa. Erilaiseen elämäntilanteeseen oli hankala sopeutua.

Syyslukukaudella 1961 Sylvia Linnansaari opetti päivien ja viikkojen sijaisena Myllykallion, Malmin, Mellunkylän ja Santahaminan kouluissa. Pidempiaikaisia sijaisuuksia hän sai Kruununhaan valmistavasta koulusta, Myllykalliosta ja lopuksi useamman vuoden Myllypuron koulusta. Siellä hän toimi myös samanaikaisesti toisen luokan "apuopettajana", kun oppilaat olivat levottomia. Hän antoi oppilaille mielenkiintoisia tehtäviä ja lainasi niitä myös naapuriluokille.

Sylvia Linnansaari piti sivistämistä tärkeänä ja hän sai hyvän kontaktin oppilaisiin. Hän ymmärsi, että oppiminen on kokonaisvaltainen tapahtuma. Jos näytti siltä, että oppilaat eivät jaksaneet keskittyä, hän nostatti heidät liikkumaan. Hän piti huolen siitä, että luokissa ja välitunneilla oli työrauha.

Ongelmallisia oppilaita kyllä oli. Eräs poika aiheutti paljon päänvaivaa koko koululle. Opettaja keskusteli pojan kanssa ja rankaisikin. Aina vaan tuli syytöksiä. Poika kertoi opettajalle, että häntä syytetään kaikesta, sellaisistakin teoista, joita hänen naapurissaan asuva poika tekee. Sitä vain ei kukaan usko. Oikeudenmukaisuuteen pyrkivä opettaja päätti tarkkailla, puhuuko poika totta. Hän seurasi erityisen tarkkaan tilanteita. Poika itse edesauttoi ratkaisuun odottamalla opettajan kotiovelle ja kävelemällä opettajan kanssa kouluun ja takaisin. Nahistelut loppuivat.

Koulumatkat ja opettaminen parakkirakennuksissa 1960-luvun oppilasmäärien kasvun aikoina ottivat lujille. Oppilaiden ja opettajien bussimatkat lähiökouluihin saattoivat kestää lähes tunnin suuntaansa ja ne olivat meluisia.

Sylvia kirjoitti: "Pieni lapsi katsoo hätääntynein, ahdistunein silmin outona ja yksin ihmisjoukossa. Autot – hirmut – kiittää..... Milloin saapuu minun numeroni? Ajaako se ohi? Mahdunko siihen sisälle?? Kiroilevat miehet tuuppii toisiaan, rahastaja puhuu tylysti ... Kukaan auttaa ei voi ketään, aamu aamun jälkeen sama toistuu...Niinkuin hornan kitaan silmin kiiluvaisin kaikki syöksyy ... Lapsi vapisee ja miettii: Mahdunko minä sisälle?? Keskellä ryskettä ja rätinää on pieni musta parakkikoulu. Lapsia, lapsia, lapsia. Yhdessä vuorossa, kahdessa vuorossa, kolmessa vuorossa..."

Perheen ja työn lisäksi Sylvia Linnansaari osallistui edelleen moneen. Hän oli Suur-Helsingin Valkonauhan puheenjohtaja, Valkonauhaliiton hallituksen ja työvaliokunnan sekä Cantores Minores kannatusyhdistyksen jäsen. Pianonsoitto, kirkko ja klassisen musiikki toivat lohtua ja virkistystä.

Kuitenkin vielä Helsingissä Sylvia kirjoitti: "En olisi halunnut lähteä Huopanasta enkä Kivijärveltä pois. Iloita olen voinut siitä, että kaikkien näiden vuosikymmenten aikana ystävät ovat säilyneet ja pitäneet yhteyttä".

Muutama kokoava ajatus Sylvia Linnansaaren elämästä

Sylvia Linnansaaren elämän johtotähdet olivat koti, uskonto ja isänmaa. Hän teki paljon arvostamiensa asioiden hyväksi. Hän oli tinkimätön – ankarakin – vaatimuksissaan. Sodassa ja lottana hän oli monia miehiä rohkeampi.

Kerran junassa rintamalle matkustaessaan tuli pommihälytys. Kaikki miehet junasta juoksivat hätääntyneinä piiloon metsään. Sylvia Linnansaari koki tehtäväkseen rauhoittaa muita ja jäi junaan istumaan. Toisaalta vuosikymmenten jälkeen vielä Helsingissä Sylvia Linnansaari näki painajaisia vaarallisista tilanteista, joihin hän joutui. Heräsi hikimärkänä ja peloissaan. Hän ei myöskään pystynyt katsomaan televisiosta sarjoja tai elokuvia, joissa ammuttiin. Muutoinkin kotona kuunneltiin vain kirkko- ja klassista musiikkia.

Sylvia oli myös kannustava, innostava, toisia ajatteleva ja valmis auttamaan ja antamaan. Kerran Helsingissä eläkkeellä ollessaan hän oli syömässä ravintolassa. Vieressä istui mies, joka joi vain kahvia ja katseli annosta. Sylvia kääntyi miehen puoleen ja kysyi, haluaisitteko puolet tästä annoksesta, sillä en ole koskenutkaan vielä ruokaan. Mies sanoi olevansa erittäin nälkäinen ja kiitollinen, jos saisi puolet annoksesta. Vapaa-aikanaan Sylvia piti huolta säveltäjä Heikki Klemetin Armi puolisoista, joka ikänsä puolesta ei enää pärjännyt kokonaan yksin.

Helsingissä viimeisinä vuosinaan Sylvia Linnansaari toimi opettajan sijaisena monissa kouluissa eri pituisia aikoja. Luokkakoot olivat suuria. Hän sai erinomaista palautetta kyvystään hoitaa tehtäviä aina uusien lasten ja nuorten kanssa. Hän panosti innostaviin tehtäviin ja sai tätä kautta työrauhan! Kun oppilaat olivat levottomia, hän piti pikkuvälitunteja. Kiusaamattomuus oli kunnia-asia. Opettajakollegoitaan hän mielellään tuki.

Kouluruokailuun liittyi monia ongelmia. Sylvia ollessaan Satupyökki perusti ilmaisen kouluruokailun Huopanassa. Niinpä hän pahoitti mielensä, kun opettajilta alettiin ottaa maksu heidän ruokaillessaan koulussa. Hänestä se oli suuri vääräys. Ei hän itse koskaan ehtinyt eikä kyennyt syömään, sillä opettajan tehtävänä oli kasvattaa oppilaita myös ruokailutilanteissa.

Toinen suuri vääryys, minkä hän koki uransa lopuksi, oli kun 1960-luvulla yksi nuori opettaja totesi, että miksi vanhat opettajat eivät ymmärrä jäädä eläkkeelle ja tehdä tilaa nuorille opettajille.

Lottajärjestön lakkauttaminen 1944 tuotti suurta murhetta ja vihaa. Samoin se, että sodassa olleet eivät saaneet arvostusta ja kunniaa. 1960-luku oli hänelle erityisen vaikea ajan hengen vuoksi.

Voi jospa Sylvia Linnansaari olisi saanut elää tämän itsenäisyyden juhluvuoden ja lottien ja veteraanien arvostuksen ajan!

Sylvia Linnansaaren elämä ei ollut vuosien varrella helppo. Murhetta tuottivat oman isän, lapsen, nuoruudenystävän ja koiran sekä sodassa kaatuneiden kuolemat, taloudelliset huolet, muutot sekä sisaren ja aviomiehen pitkät ja vakavat sairaudet. Useissa päiväkirjoissa kertojana on uupunut Sylvia.

Palaute Sylvia Linnansaaren toiminnasta oli kautta elämän erinomaista tehtävissä, mihin hän ryhtyi. Velvollisuudet ja työn arvostus johtivat hänen toimintaansa. Puoliso Pauli Linnansaari omasi samat arvot. Paulin tapa toimia oli kuunteleva, lempeä ja ymmärtäväinen. Hänen eräs ajatelmansa oli: ”Se mitä tapahtuu Jumalan ja ihmisen välillä, sen täytyy jatkua ihmisen ja hänen lähimmäisensä välillä.” Hän oli kätevä käsistään ja ahkera ruumiillisissa töissä. Hän suunnitteli ja piirsi rakennuksia sekä laati piirroksin kuvitettuja kirjoja omasta työstään, kortteja ja lehtisiä.

Molemmat tekivät paljon saadakseen aina uuden kodin näyttämään kauniilta sekä sisältä että ulkoa. Esteettisesti kauniissa kodeissa leimaa antoivat lapsuudenkodista tuotu pianiino nuotteineen, ryijyt ja rukki, palmut, eucariat ja liljat sekä kynttilät. Puutarhoissa kukoistivat leikatut nurmikot, kasvit, perunat ja retiisit. Molemmat harrastivat sukututkimusta. Perheessä kävi paljon vieraita – myös aikaisempien vuosien ystäviä. Heitä odotti lämmin vastaanotto – tarvittaessa yösjakin. Yleisimmin keskusteluissa palattiin sotakokemuksiin ja käsiteltiin Suomen asioita. Mannerheimin arvostus oli suuri.

”Kerran – siitä on hyvin kauan, oli onnellinen nuori tyttö. Ei ollut mitään, mitä hän ei luullut saavuttavansa: taivaan sini, kesän vehreys, keijujen karkelot, sinipiikojen haaveet, kaikki oli hänen ulottuvillaan. Ja herkkä sielu värisi värien kyllyydestä, lintusten laulun ihanuudesta.”

”Kuolema on käynyt yli ihanan maan. Sieluni yllä leijaa harmaa, niljainen usva ja uhkaa tukahduttaa kaikki, kaikki.”

”Ja mikä on parasta ollut, se on työ ja tuska ollut.”

Kirjoittaja

Heljä Linnansaari

Lähteet

Sylvia Linnansaaren muistiinpanovihkot vuosien varrelta – niin sodan kuin rauhan vuosilta.

Sylvia Linnansaaren saamat ja kirjoittamat kirjeet vuosien varrelta.

Oppilaiden tekemä kirja: Rauhallista joulua! Opettajalle oppilailta v: 1940.

Hanna Mäkinen. 2005. Suuri, raskas ja pyhä. Kansakoulunopettajan kutsumus. Pro Gradu -tutkielma. Soveltavan kasvatustieteen laitos. Helsingin yliopisto.

Eero Paananen & Sini Paananen. Huopana valon, virran ja voiman kylä. 2007. Huopanan kyläseura ry. Saarijärvi.

Viiden kunnan sanomat. 120 vuotta Kivijärvi 1868-1988. Kirkkoherra Pauli Linnansaari elää kivijärveläisten muistoissa.

Vetelin joulu 1998. Perhunjokilaakson kirjapaino Oy. KP-paino. Kokkola.

Tämä teos on lisensoitu [Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).